

Az Újság

politikai, társadalmi, közgazdasági és irodalmi napilap

Hirdetést a nap bármely szá-
mában felvesz a kiadóhivatal

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SALONTA (NAGY-
SZALONTA), PIATA UNIRII (TOLDI-TÉR) 13. sz.

Szerkesztésért felelős:
GAÁL SÁNDOR

A nevelés hibái az életben

Ma, amikor a mindennapi
élettel szemben támasztott
igényeink nemcsak nagyok,
hanem túlzottak is, a megél-
hetés gondolai kétszeresen el-
viselhetetlenek.

Valahogyan az emberek
nem találják egymásra. Min-
denki a maga útján halad s
nem törődik másokkal, illetve
mások érdekeivel.

És nem szabad elcsudál-
kozni rajta. A régebbi idők
fiatalemberjeinek első és
igen sürgős volt a megnősü-
lés problémája, mert az egye-
dül elképzelhető élet a csa-
ládi volt.

A mai mai tulmodern ko-
runkbán a házasság a mai
fiatalember szemében, egy
egész életre szóló bilincsnek,
tehernek tűnik fel és ebben
igen... igen nagy része van
a nőnek is.

A régebbi évek fiatalem-
bere számára a mások csa-
ládi élete szentély volt, ahova
még bepillantani sem igen
lehetett. Amint nyakig fel-
volt gombolva a blúz és bo-
káig ért a szoknya, épen
olyan misztikus volt a házassá-
g, avatatlanok előtt. S va-
lahogyan jó volt az.

Ma azonban, — a mai kor
fiatalemberéről beszélek, —
nem probléma többé előtte
az élet, mert nincsenek, a há-
zas életen kívül elérhetetlen-
nek látszó vágyai és céljai.
Talán a legutolsó eszköznek
tekinti a házasságot, vala-
milyen cél elérésében.

Amíg nőtlenség, csak önma-
gára van gondja.

A nősülés után azonban a
családi gondok lépnek elő-
térbe, amelyek nemegyszer,
hanem igen sok esetben fel-
dőlnek a közös életet.

Ma — ismétlem — a túl-
zottan és általánosan felfoko-

zott igények mellett, a házassá-
g élet nagyrészt csak azok
részére jelent boldogságot,
akiknek jövődjét megfelelő
anyagi helyzet biztosítja.

A társadalmi életben diva-
tossá vált versengés olyan
óriási terhet ró arra, aki tár-
sadalmi életet akar élni,

amit el nem bírhat. A min-
denáron felfelé való törekvés,
a külszínnek mindenképpen
való megőrzése nem egy, ha-
nem számtalan házasságot
tett már boldogalanná és
semmivé.

A legtöbb családjában gyer-
mekét, hasznos munkahelyett
zsurok rendezésére s más
ilyen haszontalanságokra ne-
veli. Már kicsiny, éretlen
gyermek eszével a feltűnést,
kimagaslást keresi.

Az ilyenek közül kerülnek
aztán ki azok, akik később,
legszebb virágzó korukban
eldobják maguktól az életet,
tornyokból ugranak le, vagy
mérgehez nyulnak, mert nem
tudják leküzdeni, a lépten-
nyomon eléjük táruló nehéz-
ségeket.

Arra neveljük gyermekein-
ket, amit Madách Imre mon-
dott az Ember tragédiája vé-
gén, hogy küzdeni és bizni,
mert az élet nem játék, ha-
nem nehéz küzdelem: „O“

A pénzügyi helyzet

Emelkednek a magyar értékek az angol tőzsdén - Garancia bank alakult Magyarországon

Budapesten tegnap a har-
minchármas országos bizott-
ság úgy határozott, hogy egy
öt tagból álló nagybizottságot
delegál, amelynek feladata
lesz az állam költségvetését
felülvizsgálni.

A szavatossági bank 50
millió pengő — 1500 millió lei
— alaptőkével Magyarorszá-
gon is megalakult.

A szavatossági bank ga-
rantálja a bankoknál elhelye-
zett betéteket és más ilyen
természetű követeléseket.

A bank ügykezelését a
Tébe hivatalnokai kara látja
el s az igazgatói állások is
tiszteltelbeliek, díjtalanok.

A magyar értékek, az öt-
millió fontos kölcsön aláírása
óta lényeges erősödést mu-
tatnak a londoni tőzsdén.

A magyar népszövetségi
kölcsön papirja 11 pontot
emelkedett.

A magyar nemzeti valuta

letét alap mozgalom nagy-
szerűen halad a megvalósu-
lás stádiuma felé. Nap, mint
nap újabb és újabb megaján-
lások történnek az alap meg-
teremtése céljából.

Az országos nagy bizottság
e hó 22-én tartja meg első
nagy értekezletét, amelyen
azokat az irányelveket vitat-
ják meg, amelyeket a moz-
galom követni fog.

A Népszövetség szeptem-
beri ülésére gróf Bethlen Ist-
ván Genfbe utazik, hogy ott
Magyarország pénzügyi hely-
zetéről folytasson tárgyaláso-
kat.

A magyarországi gyárak és
kartellek a pénzügyi válság
első napjaiban felemelték
áraikat. Népgyűlések és me-
morandumok özöne tiltako-
zott ez ellen s most a keres-
kedelemügyi miniszter szigorú
vizsgálatot indít a kartellek
és gyárak megvetésre méltó,

kalmárlelkű, hazafiatlan ma-
gatartása miatt.

A szocialdemokrata párt
ma estére kilenc helyen akart
Budapesten népgyűlést tar-
tani, az aktuális pénzügyi és
gazdasági helyzet megvitatása
céljából.

A rendőrség a gyűléseket
betiltotta.

A Nemzetközi bankár érte-
kezlet tegnap befejezte Ba-
zelben értekezleteit. Ugy dön-
töttek, hogy a Németország
terhén fenálló ötmilliárdnyi
márka rövidlejáratu kölcsön
fizetésére, 6 hónapi haladé-
kot adtak.

Az Egyesült Államok ez
évi költségvetése, adóbevétele-
ből 2.428 millió dollárt irá-
nyozott elő.

Ez az összeg 612 millió
dollárral kevesebb, mint a
mult évben.

Mi fáj a taksa kivetésnél a szalontai gazdálkodóknak? Meg kell találni a megfelelő megoldást

Most folynak a városházán a taksa ellen beadott felebbezések tárgyalásai. Igen... igen sokan felebbezték meg a reájuk kivetett földtaksát, ahányan, talán annyiféle alapon.

Pedig mindannyinak egy és ugyanaz fáj: A 180-200 lejes buzából fizetendő földtaksa majdnem mindegy, hogy mennyi, mert akkor is sok, ha véletlenül öt lejre vihetnék le holdanként.

A földtaksa mérve—amint tudjuk—a következő.

Akinek 10 hold földnél kevesebb van tulajdonában az holdanként 10-11-20 holdig terjedő földje van holdanként az 20 lejt fizet, így fokozatosan 10 holdanként 10 lejjel e-

melkedik, egész hatvan holdig, vagyis akinek 51-60 holdja van az még 50 lejt, de 60 holdon felül már 60 lejt fizet holdanként akár mennyije is van.

Akinek például 100 holdja van az 6000 lejt fizet.

Valahogyan ez tényleg nem jól van, mert lehet egy gazdának csak tíz holdja, amely után 100 lejt fizet annak dacára, hogy az a tíz hold föld többet jövedelmez neki, mint a gyaraki sziken 60 hold, amely után gazdája például 3600 lejt fizet még akkor is, ha — mint például — ez évben olyan nagy volt szárazság, hogy a hatvan hold földön nem termett egy szekér széna.

A szalontai határ, a régi katasz-

megállapítás szerint is, annyira szegény, hogy első osztályu föld talán nem volt a határon.

Sokkal célszerűbbnek találnánk a taksa kivetés alapjául a kataszter szerinti osztályozást venni, amely mégis igazságosabb volna.

Vegeredményében — és ezt betű szerint higgyük el, — az fáj a szalontai gazdának, hogy nem terem jóformán annyit sem a földje, amennyi elegendő lenne köztartozás kifizetésére.

Hát aztán, azon felül még meg is kellene élnie, családját nemcsak eltartani, hanem, — mert vérében van, — megtakarítani is részükre s a saját öregkorára valamit.

Ez fáj a szalontai gazdának.

véve. (Lásd az "Az Újság" július hó 23-án megjelent 146.-ik számát, hol hangsúlyoztuk, a községi tagság fontosságát különböző célok-ból.)

Községi segély alatt értendő az, mikor a községi ügyész pl. valakinek ingyenes tanácsot, vagy képviselőt ad, ha község valakinek pénz, vagy természetbeli segélyt nyújt, ha ingyenes orvos, gyógykezelés és gyógyszer kiutalását engedélyez stb. Mind ez azonban csak abban az esetben lehetséges, ha az illető a fenti törvényes intézkedések aláesik.

Tehát ha valaki tőzsgyökerező szalontai is, ha nincs felvéve a község lajstromába, a közigazgatási törvény intézkedései szerint, semmi néven nevezendő községi segélyben nem részesülhet. Innen van ez, hogy a városházán senkinek szegénységi bizonyítványt nem adnak, míg először nem igazolja fényképes igazolványával, hogy Szalonta város tagja, s a bélyeg törvény szigorainak megfelelő anyagi helyzetben él.

Mindenki tehát, aki szegénységi bizonyítvány elnyeréséért jelenik meg a városházánál, hozza magával a fényképes igazolványát, saját érdekében.

A szegénységi bizonyítványok érvényességi idejéről sem az egyik, sem a másik fent említett törvény nem intézkedik. A szokás az, hogy a szegénységi bizonyítványok, a kibocsátás napjától számítva, csak egy évig érvényesek, ami azaz is magyarázható, hogy az állami adó kivetések minden évben megújítottak.

A szegénységi bizonyítványok bélyegmentesek.

Jelenleg a szegénységi bizonyítványokat az arra jogosultaknak városháza emeleti 3 k. szobájában állítják ki.

„LEX”

Hirdetmény

A Nagyszalontai Hitelszövetkezet ezúton hozza az érdekeltek tudomására, hogy a kebelében alakult hetibetítés (piculis) kölcsöntársulat második évfolyamát f. évi szeptember hó 1-én megkezdi.

Felhívtnak tehát mindazok, akik ezen társulatba tagul belépni óhajtának, hogy f. hó 19-től kezdve hetenként háromszor, hétfőn és szerdán fél 8-tól 12-ig és vasárnap d. e. 11-12-ig a szövetkezet helyiségében (Ipartestület aradi uti oldala) megjelenni sziveskedjenek.

Az alapszabályok ugyanez időben bárki által megtekinthetők.

A kölcsöntársulat tagjai a Szövetkezet összes elnyeiben részesülnek.

Mivel az egész világon átvonuló pénzkrisist a szövetkezetek bírták ki legjobban, ez is igazolja a szövetkezetek életképességét, tehát felhívunk mindenkit, hogy hetibetítés jegyzéseit mindenki szövetkezetünkél eszközölje.

Az Igazgatóság

Istállóba kerültek a drága svájci bikák

Elfelejtettek alpesi legelőt küldeni velük

Már megírtuk, hogy a volt tanács, a Mezőgazdasági Kamara után 250.000 lej körüli összegért, jó drága svájci bikákat akasztott a város nyakába, amelyeket azonban sem ki nem fizettek, sem pedig a költségvetésben nem gondoskodtak a fedezetről.

A Mezőgazdasági Kamara most természetesen pereli a várost.

A tetejébe a derék svájci bikák legyengültek s erre már istállóba kellett bekötni őket, hogy egy

kissé ujult erőre kapjanak.

A legyengülés oka: a nem megfelelő táplálkozás. Nem mintha a város nem adatna enni eleget nekik, hanem, egyszerűen elfelejtettek pár hold alpesi legelőt is küldeni velük.

Ugyanis Svájcban alpesi legelő van, amely nedv és sokkal tápdusabb. Ott mindennap esik az eső s az alpesi virágillatos réthez szokott állatok nem bírják

magukat olyan erőben tartani a szalontai szikes határ, esőben nagyon szegény, kopár, száraz takarmányán, mint hazájukban.

Nem tudnak aklimatizálódni.

De különben is Kustyánban egyéb baj is van. Nincs elegendő ivóvíz, az állatállomány rendelkezésére.

Uglátszik, nincs szerencsénk a kustyáni gazdálkodáshoz.

MIRE KELL A SZEGÉNYSÉGI BIZONYÍTVÁNY

KI KAP INGYEN, ORVOST, INGYEN GYÓGYSZERT ÉS SEGÉLYT?

A szegénységi bizonyítványok kiadásáról illetve megszerzéséről az új bélyeg törvény intézkedik, (megjelent a Monitorul Oficial 1927 április 29-én megjelent 92. számában). Ezen törvény V-ik fejezetének 23. cikkelye szerint, szegénynek tekintendő azon személy, kinek foglalkozásából származó évi jövedelme, vagy évi nyugdíja nem haladja meg az 12.000 lejt, vagy évi ingatlan jövedelme az 5.000 Lejt.

Ha a házastársak közül az egyik fenti törvény intézkedés szerint nem nyilvánítható szegénynek, akkor a másik házastárs sem kaphat szegénységi bizonyítványt. Például ha az ingatlan, ipar, vagy kereskedelem a feleség nevében van s több jövedelme van évente mint 12.000 Lej az iparból, vagy keres-

kedelemből, vagy pedig 5000 Lej az ingatlanból,—akkor a férj sem kaphat szegénységi bizonyítványt, noha az ő nevében semmi ingatlan sem ipar vagy kereskedelmi engedély nem áll.

Ugyancsak ezen törvény cikk intézkedései alapján a szegénységi bizonyítványt a községek, illetve városok előjárósága állítja ki, az állami adóhivatal pedig láttamozza. Az állami adó hivatal vagy pénzügyigazgatóság láttamozása nélküli szegénységi bizonyítványok érvénytelenek.

A törvény 24-ik cikkelye értelmében az állami adóhivatal, vagy pénzügyigazgatóság bármikor visszavonhatja a láttamozást abban az esetben, ha az tévedésből lett eszközölve, vagy pedig az illető anya-

gi helyzete megváltozott. Semmisnek nyilvánítható a szegénységi bizonyítvány még a bíróság részéről is akkor, ha a kibocsátása nem a fenti törvényes intézkedéseken nyugszik,—s egyben megbüntetheti azon hivatalos közegeket, akik a kibocsátásnál helytelenül jártak el. A szegénységi bizonyítványok használata, az arra nem jogosított egyének részéről, a legnagyobb szigorral büntetettik.

Ami a szegénységi bizonyítvány elnyerésére jogosított egyén hovatartozandóságát illeti, azt a helyi közigazgatás szervezéséről szóló törvény II.-ik fejezetének 16.-ik cikkelye szabályozza, mely szerint község segélyben csak az részesülhet, aki a községi tagja, vagyis aki a község lajstromába fel van

DIRECTIUNEA LICEULUI DE STAT
SALONTA.

Inscrierile și reinscrierile în liceul de stat din Salonta se fac între 24 și 31 August.

Deschiderea anului școlar 1931—1932 se face la 1 Septembrie.

Examenle de corigență și examenle particulare se fac la 1 și 2 Septembrie.

Inceperea cursurilor se face la 3 Septembrie.

**

Az állami liceumba a beíratások augusztus 24 és 31 között lesznek.

Az 1931—1932 iskolai év megnyitása szeptember 1-én lesz.

A javító és magánvizsgálatok szeptember 1—2-án tartatnak.

Tanítás kezdete szeptember 3.

Directiunea.

A ref. ifjúság presbiterium

Ma este 8 órákor összejövetelt tartanak.

A nagyvásár

Béll községben szeptember 1—2-án lesz megtartva.

Talpason folyó hó 29-én lesz megtartva. Mindenféle jószág felhajtható.

Butyin községben folyó év szeptember hó 7-én lesz megtartva. Mindenféle jószág felhajtható.

Köszönet nyilvánítás

Az Ipartestület Vigalmi Bizottságának elnöksége ezúton nyilvánítja hálás köszönetét mindazoknak, akik úgy pénzbeli mint természetbeni adományokkal, akár pedig közreműködésükkel az ipartestületi kert-ünnepély sikeréhez hozzá járulni szívesek voltak.

ELNÖKSÉG.

Felkéretnek

azon urhölgyek és urleányok kik 15-én a Tengerészet nap alkalmából kokárdákat árusítottak, hogy szíveskedjenek városháza 3 sz. szobájában megjeleni elszámolás végett.

Hirdetmény

Az Ipartestület tulajdonát képező 16 drb. jó karbanlevő boros hordó különböző nagyságúak (26 litertől 635-ig) folyó hó 19-én szerdán délután 6 órákor nyilvános árverésen a helyszínen legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés ellenében elfog adatni.

A BIZOTTSÁG

Tip. „GAÁL ÉS TARSA” nyomdája Salonta.

BAJT CSINÁLT AZ ELKESEREDÉS

Ne szegüljön a hatósági közegek ellen senki Ha valakinek panasza van, forduljon a hivatalfőnökökhöz

A mai világban mindenki ideges, mert a napi kenyér megszerzése rendkívül nagy gondokat okoz. Munkája senkinek sincsen s a tejebe a köztartozásokat be kell fizetni, mert ha nem, kiméltlenül behajtják.

A rendőrségtől vett értesülés szerint, az egyes adózók ellenszegülnek a behajtóközegeknek s ezzel önmaguknak okoznak kellemetlenséget.

Szomorú eset játszódott le tegnap egy ilyen behajtási aktussal kapcsolában.

Az állami adóhivatal közege megjelent D. Gábor tekintélyes szalontai iparosnál s az adótartozás ejében el akarta vinni gépjai.

D. Gábor mások miatt s a saját hibáján kívül, igen nehéz anyagi helyzetben van, mint mindenki a mai világban s bizony mód felett elkéseregett, amikor látta, hogy el akarják vinni egyedüli kenyérkereseti eszközét s kétségbeesett tette határozta el magát.

Fia ezt látva, felkapott egy vaskaptát s azzal szegült ellen, — amint a végrehajtó mondta, — le akarta ütni őt s csak a rendőrvédelmének köszönheti, hogy megmenekült.

A rendőrség hatósági közeg elleni erőszak miatt kénytelen eljárást indítani D. Gábor ellen.

Általába véve rosszul teszi mindenki, ha erőszakhoz folyamodik.

Ebben az esetben is az adóhivatal főnökéhez fordultak, aki nyomban haladékat adott. A szerencse az, hogy a rendőrnél nem volt löfegyver, mert különben az eset könnyen tragikusan végződött volna.

Itt azonban szavá kell tennünk, hogy a kenyérkereseti eszköz, a jelen esetben a gép, nem lefoglalható s ha a végrehajtó mégis el akarta vinni, hivatalos hatalommal való visszaélést követett el.

A lakosság figyelmét felhívjuk arra, hogy bárkinek valami panasza, vagy kérése van, forduljon az adóhivatal, illetve a rendőrség főnökéhez s meglátják, hogy amennyiben a panasznak alapja van, elégtételt fognak kapni. Erről már volt alkalmunk meggyőződni.

Történelmi fejfák Szalonta körül

— Értekezés —

Irta: HERMANN GÉZA

II.

A volt püspökségi uradalom s községei története

E visszavétel ellen hiába való volt a szalontaiak tiltakozása, utóbb 1714-ben a császár- királyhoz való felfolyamodása, azok a püspökség birtokában maradtak; a püspökség azonban tekintettel a vidék nép-telen voltára e pusztákat tovább is a szalontaiak használatában hagyta kisholdankénti 1. Rénesforint évi hasznóbér mellett s ők is hasznabéreltek 112 évig.

1824. évben a püspökség a bérletet felmondta, amiből háborúság és per támadt, itt is a szalontaiak huzták a rövidebbet, mert a pusztákon levő tanyáikat a püspökség karhatalommal széthányatta s őket a bérletből kitette. Barmód pusztán azután a püspökség magángazdálkodást vezetett be s gazdasági épületeket emelt, míg a többi pusztákon nagybérletekbe idegen bér-lőknek adta ki, ily üzemben is voltak 1919. végéig.

A román imperium bekövetkezte az itteni püspökségi uradalmat megszüntette, az agrár-reform életbe léptével a kormány agrár és telepítési célokra kisajátította. Eme munkálatok ma még a kiforrás stadiumában vannak, egy azonban bizonyos, hogy a váradi l. sz. püspökségnek a szalontai határban talpalatnyi földje sem maradt. Sic transit gloria mundi!.

Ez volna a püspökségi uradalomnak, mint birtoktörzsnek vázlatos története. Lássuk most már a törzset alkotó részeknek: a bennük volt községeknek múltját,

1. Kölesér

Régi írásainkban a neve Kulesher, Kulezer, Keresér. A mezőváros bölcső korában nevét a mellette folyó Kölesér vizétől kapta, amely eredetileg „KÖRÖSÉR” nevezetel birt, aminthogy a Fekete-körösnek tényleg egyik mellék ere volt a Gyepesérrel együtt s nevét Kölesérre a népdialektus változtatta el. Ekként a megalakuláskor a falut is „Körösér”-nek, vagy népiesen „Keresér”-nek hívták.

Nagyszalontától félóránnyira nyugat felé-mintegy 120 holdnyi domb-hát emelkedik, ezen állott hajdan Kölesér mezőváros. Ama nagy vidéknek, mely Nagyvárád, Gyula, Arad és Belényes közt elterül, Kölesér csaknem a középpontját képezte s tekintve, hogy a múltban a közlekedési utak az alföld és keleti hegyvidék felétt kereszteződtek egyike lett a legjelentősebb helységeknek nemcsak polgári és egyházi, hanem kereskedelmi szempontból is, mert a XII. században vásárai már híresek s oly jövedelmezők, hogy erről Imre király még Szent-László váradi egyháza javára sem volt hajlandó lemondani. (Lásd Fejér Gy. Codex dipl. IX. 1. 58 59.)

Mint központi hely várral is birt, mely a Kétér vizének a Kölesérbe (e korban folyó, ma holt-ág) torkollásánál, hat holdnyi területben állott s helyét ma „Várdomb”-nak hívja a nép. E várnak első építői a VIII. században itt lakott szlávok voltak, akiknek eme erőssége az úgynevezett „Erdőhát” éjszak-nyugati részét védelmezte a Sarkad alatti ősi földvárral együtt: (Nem tévesztendő össze a későbbben épített sarkadi földvárakkal!) Mint tudjuk, Szent-István a magyarok első

királya a létező várakat királyiaknak jelentette ki, az ily helyeket egyben az egyes vidékek központjává tett; ekként lön Kölesér is a délbihari várispánság központja és e korona-uradalomhoz tartozók a nagy vidék községei, lakói pedig a király jobbágjai.

(Folyt. köv.)

Vasárnap szentelik fel a gör. kel. új templom keresztjét -- A szentelés után rögzilik fel a templomra a keresztet

A helyi görög keleti templom épülete már a magasba emelkedett s a karcsu tornyokon már ég fele mutat az oszlop, amelyre a keresztet fogják felerősíteni.

Az egyházközség vezetősége a keresztet megszentelését ünnepélyes keretek között fogja eszközölni.

Ez az ünnepély vasárnap, e hó 23-án délelőtt lesz Tizenegy órákor történik meg. fényes egyházi szertartás keretében, a tornyokra kerülő keresztet megszentelése, majd utánna mindjárt fel a magasba emelik a keresztet és fel-erősítik a templom csúcsára.

Az egyház vezetősége mindenkit szívesen lát az ünnepélyen s ez uton kéri Nagyszalonta közönségét, hogy azon minél nagyobb számban vegyen részt.

A felszentelési ünnepségekkel kapcsolatban este a Redutban társadalmi összejövetel lesz, amely este 9 órákor kezdődik, s amelyre a beléptidij tetszőleges, illetve önkéntes,

Kötelező azonban egy tea, kávé vagy fagyalt jegy megvétele, a-

melynek ellenében természetesen ellenszolgáltatást is kap aréztvevő.

Az estély reggelig tartó táncsal van egybe kötve.

Sem az ünnepélyre, sem az estélyre nem bocsájtanak ki külön meghívót. Arra kéri az egyház vezetősége a közönséget, hogy mindenki tekintse magát meghívottnak és vegyen részt mindkét helyen.

Termény árak Brailában

Bukarestből jelentik: Ma a következő terményárak voltak Brailában:

Uj buza exportra: 300, ó buza I o. 295, II o. 280, III o. 240. Rozs 190, árpa 215, zab 230, új, 200, tengeri 260, bab 230, borsó kiváló finom 400, II o. 380, III o. 320.

HEGEDŰS HIRLAPIRODA fiók kölcsönkönyvtárába előfizetni minden nap lehet a **SZÉKELY** könyv- és papírüzletben, Piața Unirii (Toldi-ter) 13 sz.

Az Északi Sark felé tart a Nautilus

Tromsöből jelentik: A Wilkins kapitány parancsnoksága alatt álló Nautilus hetvenhordó olajat vett fel s elindult a sarkvidékre.

Ma hajnalban vett rádiójelentés szerinti, a hajó fedélzetén minden rendben van.

Mercur cipőszalon
készítményei eddig nem létező olcsó árban kapható
NAGY ISTVÁN
divatáruházában!

Lindberg ezredes Ázsiában van

Tokióból jelentik: Lindberg ezredes és felasége repülőgépen Petropavlovskba érkezett. Ma folytatja útját Tokióba, ahol Taka Matschu herceg várja a repülő-téren.

Mac Donald ismét szabadságon

Londonból jelentik: Mac Donald, miután befejezte a pártokkal való tárgyalásait, ismét folytatja szabadságát. Most is Stimsonnal halászik.

Hirdessen az „Az Ujságban”

REGÉNY

AZ ISTEN KÖSZTÖSAI

Írta: INCZE BÉLA
az „Az Ujság” számára.

24

Minden jog fentartva!

Madár Kálmán és mások

A kártyacsaták után Madár ur pár napig lumpolt a nyereségből; (vonatja ilyenkor nagyon későn indult) majd, kimerülten visszavonult a falujába, ahol a városi főjegyző elvált asszonytestvérével közös háztartásban édegelt, csöndes elvonultságban. — egy újabb elsejéig.

A Madár Kálmán révén, annak társaságával került aztán ismeretségbe Lóránt.

Kurtics Lázó és Marjai Peti, valahányszor meglátták, tüntetőleg csatlakoztak hozzá azonnal és nem is távoztak mellőle, az éjjeli órákig, — újabb és újabb buteliákat hozatván, esetleg pezsgőt rendelve, a kávéház divatja szerint. Ilyenkor aztán gyakran megtörtént, hogy vagy az egyik, vagy a másik a két ur közül félrehívta Gáthyt a billiárdterembe, pár száz korona pillanatnyi kölcsönért. Később az is megtörtént, hogy a jeles két gavallér esti számláját Gáthynak prezentálta másnap délelben a pincér, minthogy a két ur bemondata szerint Gáthy rendfélése volt minden.

Szíveségi váltókat is kellett aláírni egyik vagy másik daliának, akik azonban nem igen tartották nyilván a lejáratokat, amiről Gáthy a neki kézbesített közjegyzői óvásból mind gyakrabban értesült.

Volt eset rá, hogy maga fizette ki a váltót a peresítés elkerülése végett. Ilyenkor eszébe jutottak fráter Lójszko figyelmeztető szavai, de persze — későn. Sőt a bizalom iránta annyira fölébredt már azokban is, akikkel csak futólag találkozot, hogy siettek egy vagy más formában igénybe venni a jóindulatát és szíveségét.

Igy például az egyik műkedvelői előadáson megismerkedett a rendezővel, Kuvaszits Gergelyel, a tanítóképző tanárával. Az alacsony növésű, vastagbajuszu és vöröszemű, sokgyermekű tevékeny férfi arról volt nevezetes, hogy páratlan leleményességgel tudta megszerezni a kezeseket számtalan váltójára, amelyeket lejáratkor csak meghosszabbított, de soha se törlesztett. Kezeseit azonban lekötelezettjeinek tartotta, akikkel szemben ő mindig jogos és erős kritikát gyakorolhat. Így az igazgatóját, akit már ideérkezésekor tekintélyes összegű váltó aláírásával tisztelt meg és akivel aztán is újabb váltókat íratott alá, utonutfélen, állandóan gáncsolta, szidta mindenki előtt. Hogy az vagyonos

fiukat fogad el házában teljes ellátásra; hogy a takarékpénztár szanálást, mint felügyelő bizottsági elnök, a részvényesek érdekei ellen indította be; hogy többet ül a szőlőjében, mint az irodájában és hogy mindezeket a szabálytalanságokat csak azért nézik el a felsőbb hatóságai, mert az egyik miniszteri tanácsos a vadászcsimborája és nála száll meg az őszi és téli vadászatok alkalmával.

Hasonlóan csempülte a főszámvevőt, a vele aláíratott sok váltó és nála elfogyasztott sok vacsora dacára. Elmondta lump, korhely, tudatlan embernek, aki a hivatalához sem ért, mert tanító volt és korteskedés jutalmául jutott be a városhoz. A főjegyzőt szidta, hogy elnézi nővére viszonyát Madár Kálmánnal, kartásairól pedig azt hirteltelte, hogy nem állanak a kellő tudományos és pedagógiai színvonalon. Pedig mindezek a lebecsült, kifogásolt egyének váltókezesei voltak, akik fölött állandóan ott lebegtetten a soha nem törlesztett váltói Damokles kardját.

Ez a jeles férfi az előadás utáni nap délelőttjén beállított Gáthy Lóránthoz és miután kifejezte örömet afelett, hogy egy ilyen igazi uri emberrel ismerkedett meg, rögtön rá is tért a látogatása céljára, önérzetes nyugalommal, könnyed folyékonyssággal beszélve.

Előadta, hogy ő, átköltözése és nagy családja miatt bizonyos kötelezettségek terhe alá került ugyan, de azért, mint önérzetes ember, elhatározta, hogy ezektől megszabadul, — már hivatása nyugadt és hatékony munkásságának az érdekében is. Minden kötelezettségét megszünteti. Így szabadabban nyilváníthatja véleményét ott is, ahol a közjó úgy kívánja. Természetesen a kartásai közt is, akikkel szemben bizonyos tekintetek korlátozzák. Ezért a tisztviselő egylettől, életbiztosítással kapcsolatban, akkora összeget vesz föl a fizetése terhére, hogy avval minden kötelezettségét kiegyenlítheti. És azután teljes nyugalommal élhet a tudomány művelésének és a közügyek szolgálatának. Mivel azonban a kölcsön fölvételeihez, formai okokból két hivatalban lévő kezes is kell, elhatározta, mert legjobbnak ítélte, egyik kezesül a szolgabíró urat fölkérni, tudván, hogy jóindulatu ember és ezt szívesen megteszi. Mert hiszen formaitás az egész. Semmi kockázat sincs. Az életbiztosítás és fizetés, teljes mértékben, fedezetül szolgál a kölcsönre. Másik kezes pedig lehet akármilyen kisebb állásu hivatalnok.

Gáthy Lórántot meglepte a hirtelen feltételezett és előlegezett bizalom, amelynek révén tíz esztendőre szóló jótállásra kérte föl, elég tekintélyes összeg tekintetében egy olyan ember, akit tegnap látott először, — de jó szíve nem tudta megtagadni, visszautasítani a

kérést. Vállalta Kuvaszits Gergely ur adósságainak konvertálása érdekében a kezességet. Amiórt meg is kapta Kuvaszits ur elismerését:

— Tudtam, hogy derék ember a szolgabíró ur, — másként nem is jöttem volna ide.

Ennyiből állott a hála és köszönet az életbevágó segítségért, amelyet olyan ember nyújtott Kuvaszits urnak, aki őt egy nappal előbb látta először és akinek a feje fölibe másnap már fölfüggesztette a jótállás Damokles kardját.

(Folyt. köv.)

Radióműsor

Kedd, augusztus 18
BUDAPEST

3:45 Ifjúsági előadás

3:45 Bayreuthi ünnepi előadások közvetítése Bayreuthból

10 Hírek, időjelzés, időjárás jelentés, utána cigányzene

Szerda, augusztus 19
BUDAPEST

9:15 Honvédzenekar

12 Harangszó, időjárás, utána hangverseny

4 Felolvasás a hajdúvárosokról

5 Előadás a reklámról

5:30 Szalonzenekar

6:45 Humvros apróságok

7:15 Gramofon

8 Cigányzenekar énekekkel

9 Zongora hangverseny

9:45 Zenekari hangverseny, utána hírek, időjárás, majd cigányzene

Apróhirdetések

ELADÓ bankbetétért Bocskay tér 30 sz. modern ház. Ért ugyanott.

PLISZÉROZÁST és Guvlérozást különöző mintákban leszállított árak mellett vállalkoz. Grósz M. Női szabó.

ÜGYES fiatal leány kerestetik a délelőtti órákra mindenesnek. Cím: Bocskai-ucca 29.

ELADÓ anódtelap 150 voltos Rákóczi-ut 41 sz. a.

ALMA, körte és nagyonszép csermegeszőző állandóan kapható Petőfi-ucca 18 sz. alatt Balogh nála.

KÉSZPÉNZT, 15—50.000 Lei-ig sürgősen keresek biztos fedezetre, illő kamattal. Esetleg betétkönyvre 20% engedménnyel. Cím a kiadóban.